

Národ, společnost, jedinec v Československu 1918-1989

Seminář k Novým a nejnovějším dějinám II. (pátek)

PhDr. Jitka Rauchová, Ph. D.

- 1) Úvodní seminář.
- 2-3) Národnostní problematika I. – Obecná charakteristika. Češi a Němci.
- 4-5) Národnostní problematika II. – Češi a Romové.
- 6-7) Národnostní problematika III. – Češi a Slováci.
- 8) Proměny společnosti po roce 1948 I. – Staré elity.
- 9) Proměny společnosti po roce 1948 II. – Sociální stát.
- 10) Proměny společnosti po roce 1948 III. – Venkov.
- 11) Proměny společnosti po roce 1948 IV. – Náboženství, církev.
- 12-13) Odboj a jeho variety.
- 14) Závěrečný seminář.

Podmínkou získání zápočtu je aktivní účast na semináři a napsání dvou zápočtových testů (termín jejich napsání bude zpřesněn v průběhu semináře).

1. Úvodní seminář

Seznámení s tématy, rozdělení úkolů, podmínky udělení zápočtu.

2.-3. Národnostní problematika I. – Obecná charakteristika; Češi a Němci I.

Základní literatura:

BRÜGEL, Johan Wolfgang, Češi a Němci 1918-1938, Praha 2006.

HAAS, Hans, Konflikt při uplatňování nároků na právo sebeurčení: od habsburského státu k Československu – Němci v českých zemích v letech 1918 až 1919, in:

Mommsen, H - Kováč, D. - Malíř, J.- Marková, M., První světová válka a vztahy mezi Čechy, Slováky a Němci, Brno 2000, s. 113-177.

HILF, Rudolf, Němci a Češi. Sousedství ve střední Evropě, jeho význam a proměny, Praha 1996.

KOSCHMAL, Walter - NEKULA, Marek - ROGALL, Joachim (edd.), Češi a Němci. Dějiny-kultura-politika, Praha-Litomyšl 2002.

STANĚK, Tomáš, Německá menšina v českých zemích 1948-1989, Praha 1993.

STANĚK, Tomáš, Odsun Němců z Československa 1945-1948, Praha 1991.

4.-5. Národnostní problematika II. – Češi a Romové.

Základní literatura:

DANIEL, Bartoloměj, Dějiny Romů. Vybrané kapitoly z dějin Romů v západní Evropě, českých zemí a na Slovensku, Olomouc 1994.

NEČAS, Ctibor, Andre oda taboris: tragédie cikánských táborů v Letech a Hodoníně, Brno 1995.

NEČAS, Ctibor, Českoslovenští Romové v letech 1938-1945, Brno 1994.

NEČAS, Ctibor, Romové v české republice včera a dnes, Olomouc 1999.

6-7. Národnostní problematika III. – Češi a Slováci

Základní literatura:

HADLER, Frank, Utváření česko-slovenské spolupráce v exilu během první světové války, in: Mommsen, H., Kováč, D., Malíř, J., Marková, M., První světová válka a vztahy mezi Čechy, Slováky a Němci, Brno 2000, s. 63-72.

JOHN, Miloslav, Čechoslovákismus a ČSR 1918-1938, Beroun 1994.

KAMENEC, Ivan, Slovenský stát (1939-1945), Praha 1992.

PROKŠ, Petr, Od monarchie k republice (Češi a Slováci v boji za společný stát), Praha 1993.

PROKOP, Radim - ŠRAJEROVÁ, Olga - SOMER, Karel - GÍMEŠ, Emil, Slováci v České republice po roce 1945, Šenov u Ostravy 1998.

STEIN, Eric, Česko – Slovensko. Konflikt, roztržka, rozpad, Praha 2000.

8. Proměny společnosti po roce 1948 I. – Staré elity

Základní literatura:

BENČÍK, Antonín – RICHTER, Karel, Vražda jménem republiky. Tragický osud generála Heliodora Píky, Ostrov 2006.

BOUČEK, Jaroslav, 27. 6. 1950 – poprava Závěše Kalandry. Česká kulturní avantgarda a KSČ, Praha 2006.

DVOŘÁKOVÁ, Zora, Navzdory nenávisti a mstě. Z politických procesů 1952 až 1953, Třebíč 2002.

IVANOV, Miroslav, Justiční vražda, Praha 2007.

KAPLAN, Karel – PALEČEK, Pavel, Komunistické režim a politické procesy v Československu, Brno 2001.

KAPLAN, Karel, Největší politický proces „M. Horáková a spol.“, Brno 1995.

KOURA, Petr – FORMÁNKOVÁ, Pavlína, Žádáme trest smrti. Propagandistická kampaň provázející proces s Miladou Horákovou a spol., Praha 2009.
LONDON, Artur, Doznání. V soukolí pražského procesu, Praha 1990.

9. Proměny společnosti po roce 1948 II. – Sociální stát

Základní literatura:

KALINOVÁ, Lenka, K sociálním dějinám Československa 1969-1989, Praha 1999.
KALINOVÁ, Lenka, Sociální reforma a sociální realita v Československu v šedesátých letech, Praha 1998.
KALINOVÁ, Lenka, Společenské proměny v čase socialistického experimentu. K sociálním dějinám v letech 1945-1969, Praha 2007.

10. Proměny společnosti po roce 1948 III. – Venkov

Základní literatura:

BLAŽEK, Petr – KUBÁLEK, Michal (edd.), Kolektivizace venkova v Československu 1948-1960 a středoevropské souvislosti, Praha 2008.
JECH, Karel, Kolektivizace a vyhánění sedláků z půdy, Praha 2008.
VÁCLAVŮ, Antonín, Ke sporům o zemědělské družstevnictví a kolektivizace v Československu, Praha 1999.
Zemědělství a 50. léta, Praha 2008.

11. Proměny společnosti po roce 1948 IV. – Náboženství, církve

Základní literatura:

BROŽ, Miroslav (ed.), Církve v proměnách času. 1969-1999, Praha 2002.
Církve v proměnách času 1918-1968, Praha 1969.
CUHRA, Jaroslav, Církevní politika KSČ a státu v letech 1969-1972, Praha 1999.
CUHRA, Jaroslav, Československo-vatikánská jednání 1968-1989, Praha 2001.
DRAŠNER, František, Čihošťský zázrak. Zpráva o P. Josefu Toufarovi, Praha 2002.
KALOUS, Jan, Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950. Zákulisí případu Čihošť, Praha 2001.
KAPLAN, Karel, Stát a církve v Československu v letech 1948-1953, Brno 1993.

KAPLAN, Karel, Těžká cesta. Spor Československa s Vatikánem 1963-1973, Brno 2001.

ONDOK, Josef Petr, Muklovský Vatikán, Brno 2005.

STŘÍBRNÝ, Jan a kol., Církevní procesy padesátých let, Kostelní Vydří 2002.

VLČEK, Vojtěch, Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964, Olomouc 2004.

12.-13. Odboj a jeho variety

Základní literatura:

BABKA, Lukáš – VEBER, Václav (edd.), Za svobodu a demokracii. Třetí (protikomunistický) odboj, Hradec Králové 2002.

BLAŽEK, Petr (ed.), Opozice a odpor proti komunistickému režimu v Československu 1968-1989, Praha 2005.

BRANDES, Detlef, Češi pod německým protektorátem. Okupační politika, kolaborace a odboj 1939-1945, Praha 2000.

ČAPEK, Miroslav, Poražení vítězové. Kapitoly z třetího odboje, Praha 2003.

HAJŠMAN, Jan, Česká mafie. Vzpomínky na odboj doma, Praha 1932.

MASIN, Barbara, Odkaz. Pravdivý příběh bratří Mašínů, Praha 2005.

MASTNÝ, Vojtěch, Protektorát a osud českého odboje, Praha 2003.

PICHLÍK, Karel, Bez legend. Zahraniční odboj 1914-1918. Zápas o československý program, Praha 1991.

ŠEDIVÝ, Zdeněk F., Velká operace. Pokus Státní bezpečnosti o likvidaci třetího odboje, Vimperk 1996.

UHLÍŘ, Jan Boris, Ve stínu říšské orlice. Protektorát Čechy a Morava, odboj a kolaborace, Praha 2002.

14. Závěrečný seminář

Zhodnocení práce v semináři, udělení zápočtů.

Uvedená literatura je pouze orientační, pro zpracování jednotlivých témat je možné využít i další tituly.